

Forsamling forfattet med 35 mod 31 Stemmer, et talende Vidnesbyrd om, hvor uretsfærdigt mod Bondestanden det var at give Jorddrotterne en saadan Ret. I den jydsk Stænderforsamling, der var mere moderat i Landbospørgsmaal, blev Forslaget om denne Ret for Godseierne slet ikke stillet.

Imidlertid ere nu hine Bevillinger givne og maae respecteres, saavidt angaaer deres klare og bestemte Indhold, men videre kan jeg ikke gaae. Disse Bevillinger, som Indenrigsministeren i sin i 1849 en Landbocommission forelagte Plan, angaaende Fæsteforholdets Afsløsning, med saa fuld Ret kalder „i den senere Tid temmelig odiøse“, bør ikke tillægges større Udstrækning end deres egen Ordlyd og den Lov, ifølge hvilken de ere meddeelte, uomtvistelig har givet dem, men jeg kan ikke finde at Plakat af 9de Marts 1838 udtrykkeligen har villet, at Valget af den Bondesjord, det ved Bevilling kunde tillades Hovedgaardseierne at indtage, skulde overlades dem selv, og endnu langt mindre, at de kunde udsætte dette Valg, saalænge de selv vilde. Plakatens Ord ere: „at Hovedgaardseierne maa forundes Tilladelse til at indtage et i Forhold til de særegne Omstændigheder passende Quantum Bondesjord under Hovedgaarden“; og det staaer ikke i Strid med denne Bestemmelse, om Rentekammeret selv havde afgjort, hvilket det Areal skulde være, som det bevilgedes dem at inddrage, eller om det strax eller senere paa lægges de Vedkommende inden en fastsat Tid selv at bestemme det. At Rentekammeret ligesom efter Plakatens Ord kunde bestemme, hvilket Areal der blev at inddrage, viser en Gjenpart af en saadan Bevilling af 16de Januar 1849, som findes i de af Indenrigsministeriet udgivne „Forhandlinger om Landboreformer i 1849“, III. Bd. 63, i hvilken Bevilling de Bøndergaarde, der kunne inddrages, bestemte ere betegnede. Paa samme Sted er meddeelt Gjenpart af 3 andre Bevillinger, hvori Intet indeholdes om, hvilket Areal der kan inddrages, og det har maastee derfor hidtil staaet disse Bevillingshavere frit for at vælge Areal selv, men der indeholdes paa den anden Side i Bevillingerne intet bestemt Tilfagn om,

at dette skal være dem indrømmet; tværtimod tyder den Bestemmelse: „at der, førend nogen Bondesjord inddrages, gjøres Anmeldelse derom til Bort Indenrigsministerium, og indsendes behørig Beregning med Kort derover“ — hen paa, at Indenrigsministeriet kan lægge sig derimellem. Saameget er idetmindste afgjort, at der ikke i disse Bevillinger er givet noget Tilfagn om, at Bevillingshaverne skulde selv kunne udsætte at tage Bestemmelse om, hvilket Areal de vilde inddrage, saalænge de selv vilde, eller at de kunde tage denne Bestemmelse efterhaanden for større eller mindre Dele af det bevilgede Quantum.

Naar det da saaledes er givet, at hverken Plakatens eller Bevillingernes Ord kunne hjemle de omhandlede Godseiere Retten til Tid efter anden, naar Bønderstederne blive fæstede, aldeles vilkaarligt at vælge, om de af dem ville tage et større eller mindre Stykke, det hele Sted eller slet intet, saa bør det visse ei heller indrømmes dem længere at gøre sig disse Bevillinger dobbelt fordelagtige, ved at bruge den betegnede Fremgangsmaade. De kunne nemlig paa denne Maade Tid efter anden tilegne sig de bedst dyrkede og kultiverede Dele af de tilstødende Gaardes Arealer, de kunne tage de Steder, der først blive fæstede og derved skaffe sig de bevilgede Fordele det tidligste muligt, og endelig afholdes derved flere Fæstere fra at anvende større Beføstninger paa deres Landbrug, idet de derved udsætte deres Børn saa meget visere for at blive nægtet Stederne efter dem.

Foranstaaende Uttringer af Udvalgets Medlem, J. A. Hansen, kunne undertegnede Larsen og Rosenørn i flere Henseender ikke tiltræde. Dette gjælder navnlig om den hele Betragtning af Fæsteforholdet og Fæstelovgivning, den tidligere Regjerings Forhold til denne, Provindsstaaendernes politiske Charakter m. m. i Motiveringen, som egentligt ikke vedkommer den foreliggende Sag. Et Forslag om at tillade den Godseier, der affastede Høvet, ved Fæstledighed at inddrage under Hovedgaarden eller til andet Brug visse Dele af Fæstegaardenes Jorder, blev vistnok forfattet i